

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.921/2012/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Balczó Gábor ügyvéd (cím) által képviselt **felperes neve, címe** felperesnek - dr. Mosonyi Csaba ügyvéd ügyintézése mellett a Dr. Mosonyi Csaba és Társa Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt alperes neve, címe alperes ellen vállalkozói díj iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 10.P.20.142/2011/38. sorszámú ítélete ellen az alperes által 40. sorszám alatt előterjesztett és 41. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, az alperes marasztalásának az összegét 24 052 658 (Huszonnégymillió-ötvenkettőezer-hatszázötvennyolc) forintra és ennek 2011. július 9-től a kifizetésig esedékes, a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára leszállítja. A felperesnek fizetendő perköltség összegét nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 51 875 (Ötvenegyezer-nyolcszázhetvenöt) forint első fokú eljárási illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 162 000 (Egyszázhatvankettőezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 762 000 (Hétszázhatvankettőezer) forint fellebbezési költséget.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 37 901 (Harminchétezer-kilencszázegy) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperes polgármestere, **V. Zs. Sz.** község területén 2010. május 20-án II. fokú, június 4-én III. fokú belvízvédelmi készültséget rendelt el. Jász-Nagykun-Szolnok Megye teljes közigazgatási területére a 189/2010. (VI.4.) Korm. rendelettel kihirdetett és a 198/2010.

(VI. 17.) Korm. rendelettel feloldott veszélyhelyzet 2010. június 4-én 21.00 órától június 17-én 18 óráig állt fenn.

Sz. házainak a többsége vályogház, ezért sürgős volt a belvíz elvezetése, ennek érdekében a település belvíz-elvezetési rendszerének, az esőzések miatt megcsúszott oldalú, eliszapolódott vízelveztető árkoknak a takarítása, mélyítése, a megrongálódott, eldugult átereszek javítása, cseréje. Az alperes polgármestere ezzel az állami védekezésben résztvevő felperest bízta meg, a megállapodást 2010. június 4-én írásba, keretszerződésbe foglalták. A védekezés által igényelt munka ismeretének a hiányában a megbízás tárgya volt cca. 450 folyóméteren árokmélyítés, a sérült átereszek bontása és építése folyóméterenként nettó 8 950 forint munkadíjból és 7 250 forint anyagdíjból álló vállalkozói díjon, valamint igény szerint további cca. 4300 folyóméteren az árkok mélyítése és szélesítése folyóméterenként nettó 4 650 forint vállalkozói díjon. A felperes a munkát a polgármester által a belvízvédelmi helyzethez igazodóan kijelölt helyeken végezte, az átereszekon víztelenítés mellett, a földmunkát víz alóli kiemeléssel. Az átlagot meghaladó csapadék, a talaj tartósan korlátozott befogadóképessége a védekezési munka időbeli elhúzódsához vezetett. Építési napló rögzítette az elvégzett munkát, a feladatok teljesítését később készített átadás-átvételi jegyzőkönyvek rögzítették.

A felperes a keretszerződés alapján az elvégzett munkáról a készütségi foknak megfelelően több részszámlát és egy végszámlát volt jogosult benyújtani. A fizetési késedelem esetére az aktuális jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot kötöttek ki. A felperes két részszámlát állított ki: 2010. június 4-én a 271. sorszámú számlát bruttó 7 840 000 forintról június 12-i teljesítési határidővel, június 17-én a 280. sorszámú számlát bruttó 9 228 750 forintról június 25-i teljesítési határidővel. A 294. sorszámú végszámlát 2010. július 9-én állította ki bruttó 17 037 500 forintról július 17-i teljesítési határidővel. Az alperes az első részszámlát kifizette, a 280. sorszámú számla alapján 2010. október 18-án 1 349 000 forintot teljesített.

A felperes a munkát 2010. október 19-ére - az 5 cm-t meghaladó szinteltéréssel épített 44,8 fm áteresz kivételével - megfelelő minőségben a megrendelésnek megfelelően elvégezte. Az alperes a munka átvételét 2010. november 12-én műszaki dokumentáció hiányára hivatkozással megtagadta, 2010. november 22-én a számlákat megkifogásolta és visszaküldte. Arra hivatkozott, hogy a vállalkozói díj eltűzött, a szerződés műszaki tartalma nem egyértelmű, nem történt átadás-átvétel, az elvégzett munka minősége nem megfelelő.

A per alatt, 2011. október 7-én tartott ismételt átadás-átvételi eljárás során az elvégzett munkák mennyiségét mindkét fél elfogadta, vitás a minőség és az ellenérték volt.

A felperes a módosított keresetében az alperest 24 526 418 forint vállalkozói díj és 2010. július 17-től esedékes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a módosított ellenkérelmében 4 673 031 forintot meghaladóan a kereset elutasítását kérte. A módosított viszontkeresetében annak a megállapítását kérte, hogy a díj feltűnően értékaránytalan, ezért a szerződés érvénytelen. A felperes hibás teljesítése miatt árleszállítást kért.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében az alperest a felperes javára 24 526 418 forint és 2010. október 12-től a kifizetésig a mindenkori jegybanki alapkamat összegével azonos mértékű

késedelmi kamat, valamint 1 436 659 forint perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította. Megállapította, hogy az eljárási illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolása során kifejtette, hogy a tényállást a tanúbizonyítás és **K. Z.** igazságügyi szakértő véleménye alapján állapította meg. Az alperes bizonyítási indítványát a jelenléteben meghallgatott **V. Zs.**, a belvízvédelmet a helyszínen irányító polgármester ismételt tanúkénti meghallgatására vonatkozóan a Pp. 3. §-ának (4) bekezdése alapján elutasította. Indokai szerint az ezzel bizonyítani kívánt alperesi állítást a tanúbizonyítás adatai egyértelműen megcáfolták. A szerződés tartalmát az írásba foglalttal egyezően, az elvégzett munka mennyiségét a felek által elfogadott, a **gazdasági társaság** 2011. október 7-i átadás-átvételi eljárás alapját képező felmérése alapján határozta meg. **K. Z.** szakértő igen alapos és kellően indokolt szakvéleményét az ítéletének alapjául elfogadta. Hangsúlyozta, hogy az azt vitató alperes azzal szemben konkrét kifogást nem hozott fel. A felperes az alperes utasítására és irányításával végzett munkák indokoltságát nem vitathatta. A szakvélemény alapján megállapította, hogy a belvízvédelmi munkaszerződésben kikötött egységára reális, a munka a rendeltetésszerű használat követelményeit és a szerződés célját kielégítette. Az 5 cm-rel nagyobb eltéréssel épített átereszek miatt 473 760 forint árleszállítást elfogadott.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes polgármestere a szerződéskötéskor a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vg.tv) 16-17. §-a alapján, a veszélyhelyzet kihirdetésétől a polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény 10. §-a alapján járt el. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 7. §-ának (3) bekezdése értelmében pedig, ha a polgármester e jogkörében jár el, a képviselő-testület nem utasíthatja, döntését nem bírálhatja felül. Az alperes, mint megrendelő és a felperes, mint vállalkozó között érvényes vállalkozói szerződés jött létre a Ptk. 389. §-a alapján, a felperes az elvállalt munkát ellátta. Az alperest a következők szerint kötelezte: a felmérés alapján a szerződés szerinti érték 4281,7 fm vízelvezető árok x 4 650 forint/fm = 19 909 905 forint + áfa; az átépített műtárgyak szerződési értéke: 593 fm x 16 200 forint/fm = 9 606 600 forint + áfa. Ebből levonta átépítés hiányában 19,3 fm x 16 200 forint/fm = 312 660 forint + áfa összeget, és az 5 cm-nél nagyobb eltéréssel megépített átereszek miatt alkalmazott 379 008 forint + áfa árleszállítást. A felperes a végszámlában 34 106 250 forintot érvényesített, a keresetét 312 660 forint + áfa összeggel leszállította.

A megfizetett 7 840 000 forint és további 1 349 000 forint figyelembevételével az alperest a keresettel egyezően marasztalta a keresethez kötöttség elve alapján. A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját, figyelemmel a felek teljesítésére, a Ptk. 301/A. §-ának (3) bekezdése alapján, a keresettől eltérően határozta meg. A pereszes alperest a Pp. 78. §-a és a 32/2003. IM rendelet alapján kötelezte a felperes javára 935 800 forint + áfa ügyvédi munkadíj, és 247 193 forint előlegezett szakértői költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést. A módosított fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására, marasztalásának 3 673 031 forintra történő leszállítására irányult. Indokai szerint a felperes hibás teljesítése miatt árleszállítást érvényesít a Ptk. 306. § (1) bekezdésének b) pontja alapján. Az elsőfokú bíróság terhére róta, hogy a marasztalásakor figyelmen kívül hagyta

a 2012. május 21-i 1 000 000 forint teljesítését. Támadta a szakértői véleményt, mert a felperes 2011. október 7-i átadás-átvételi jegyzőkönyvvel alátámasztott hibás teljesítését nem állapította meg. A hibás teljesítést abban jelölte meg, hogy az átépített átereszek küszöbszintje nem felel meg a követelményeknek, vízelvezetési akadályt képez. Hivatkozott a jegyzőkönyvnek az át nem épített, illetve az indokolatlanul átépített műtárgyakat, a belvizet elvezetni nem tudó felvízi csatornaszakaszokat, és a vízelvezető funkció hiányában szükségtelenül elvégzett munkákat rögzítő 3-5. oldalaira. Az alperes álláspontja szerint nem lehet a felperes által végzett munkát műszaki szempontból belvízi védekezésnek, finanszírozási szempontból beruházásnak tekinteni. A vis maior pályázatáról, amelynek a mellékleteként csatolta a felperessel kötött szerződést, a védekezésre 9 000 000 forint kifizetéséről a Belügyminisztérium 2010. szeptember 30-án azt követően döntött, amikor már a munkák jelentős részét a felperes elvégezte.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Indokai szerint az elvégzett munkákat tartalmazó felmérési rajzot az alperes sem vitatta, a szakértő is azt vette alapul. Az átadás-átvételi jegyzőkönyvben rögzített alperesi kifogásokat a szakértő nem tartotta megalapozottnak. Az alperes a szakértő véleményével szemben érdemi kifogást nem terjesztett elő, a szakértő meghallgatásával a kiegészítést sem kérte, és új szakértő kirendelését sem indítványozta. Hangsúlyozta, hogy a per tárgya, az őt illető vállalkozói díj nincs összefüggésben az alperes részére a vis maior alap terhére folyósított támogatás összegével. A fellebbezésben hivatkozott 1 000 000 forint teljesítést a Ptk. szerint fogja elszámolni, azzal a tőkekövetelése nem csökkenthető.

A fellebbezés kis részben alapos.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét, az alperest 3 673 031 forint megfizetésére kötelező és a késedelmi kamat kezdőidőpontja tekintetében a keresetet elutasító ítéleti rendelkezését nem érintette. Az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló, a lényeges körülményeket, a releváns tényeket rögzítő tényállást széleskörű bizonyítást követően a Pp. 206. §-a (1) bekezdésének megfelelően helyesen állapította meg, azt ítélezése alapjául az ítélet tábla is elfogadta azzal, hogy az alperes 2012. május 21-én további 1 000 000 forintot fizetett meg a felperesnek. Túlnyomórészt helytálló az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetése is, az ítélet tábla az indokolását csupán pontosítja a következők szerint.

A felperes a módosított fellebbezési kérelmében már nem hivatkozott a viszontkeresettel feltűnő értékaránytalanságra hivatkozással érvényesített igényére, csak a felperes hibás teljesítésére. Ugyanakkor a fellebbezési kérelme összecszerúségében a feltűnő értékaránytalanságra hivatkozással általa az elsőfokú eljárásban részben elismert követeléssel megegyező. Ennek alapja az alperes megbízásából **J. Z.** szakértő által a vállalási egységárak vizsgálatáról 2011. november 20-án peren kívül készített vélemény volt. Eszerint az átadás-átvételi jegyzőkönyvben elfogadott felperesi teljesítés reális értéke az Építési Norma Gyűjtemény referencia árai alapulvételével 17 998 218 forint, amelyet csökkentett a nem megfelelően elvégzett munkák (az átépítendő és át nem épített műtárgyak, a nem megfelelően kivitelezett, a funkció nélküli és a túlkotrásos csatornaszakaszok) miatt árleszállítás címen 6 908 629 forinttal.

Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a keresettel szemben az alperes által az elsőfokú eljárásban érvényesített igényre figyelemmel vizsgálta felül.

Az elsőfokú bíróság által helyesen feltárt tényállás alapján az volt megállapítható, hogy a felek írásbeli keretszerződése alapján és feltételeivel szóban történt a felperestől az elvégzendő munkák megrendelése. A felek közötti vállalkozási jogviszony tartalmát a keretszerződés és az annak alapján szóban kötött egyedi jogügyletek együttesen adták. Az alperes marasztalása a feltárt tartalommal létrejött és a felek által elfogadott mennyiségben teljesült szerződés, valamint a szakértői bizonyítás adatain alapult. Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítást a kikötött díj értékarányosságának, a teljesítés megfelelőségének a vizsgálatára rendelte el.

K. Z. - vízügyi műszaki szakterületen is szakértői jogosultsággal rendelkező építész - igazságügyi szakértő a kirendelésekor hozzá intézett kérdések megválaszolása során helyesen értékelte úgy, hogy a felperes teljesítését és a díjazását egyaránt a rendkívüli belvízhelyzetre és az indokolt védekezésre figyelemmel lehetett megítélni. Elemezte a hidrometeorológiai állapotot, ezen belül a csapadék-, és talajvíz adatokat. Hangsúlyozta, hogy az építőipari árak szabad árak, a felek megegyezésére bízottak. Összegző véleménye szerint a védekezés alatt végzett spontán munkák fajlagos árszintje mindig magasabb, mint a tervezett, kivitelezésre optimális, kedvező időjárási, talajvíz és egyéb körülmények között és megfelelő mértékben ütemezhető munkáké. Az alperes el nem végzett és feleslegesen elvégzett munkákra történt hivatkozásával szemben azt hangsúlyozta, hogy az elvégzendő munkákat nem a felperes határozta meg, jelentősége pedig a ténylegesen elvégzett munkának van. A teljesítésigazolás formai hiányait pótolta a műszaki tartalom felek által nem vitatott felmérése. A kikötött díjat arányosnak, reálisnak tekintette. A nettó 379 008 forint árleszállítást az 5 cm-nél nagyobb eltéréssel épített átereszek miatt tartotta indokoltnak.

Az alperes az elsőfokú bíróság által ítélezése alapjául elfogadott szakértői véleményt a fellebbezésében alaptalanul támadta. Az elsőfokú eljárás során nem volt elzárva a bizonyítási indítványai előterjesztésétől. Az elsőfokú bíróság a Pp. 182. §-ának (2) bekezdése szerint biztosította a felek számára, hogy a szakértőhöz a véleményre vonatkozólag kérdéseket intézzenek. A véleményt azzal küldte meg a felek részére, hogy arra írásban észrevételt tehetnek és indítványozhatnak kiegészítő szakvélemény elkészítését vagy a szakértő tárgyalásra történő személyes megidőzését. Az alperes a szakértői véleményre észrevételt nem tett, majd a 2012. október 25-én megtartott folytatólagos tárgyaláson, a berekesztést megelőzően a következő nyilatkozatot tette: „A szakértői vélemény sajnos nem támasztotta alá az alperesi álláspontot, így azt nem tudjuk elfogadni, bár konkrét kifogást nem tudunk előterjeszteni a szakvéleménnyel kapcsolatban.” A szakértői vélemény ellenében szakmai érveket a fellebbezésében sem hozott fel. A szakértő többszemponú értékelésen alapuló, szakmailag igényes véleménye az ítéltábla megítélése szerint is aggálymentes, azt a per adatai sem teszik kétségessé, az ítélezésnek a másodfokú eljárásban is alapjául szolgált.

Az ítéltábla a fellebbezés érvei ellenében kiemelte a per adatai közül az alperes vis maior pályázatát, amelyben 34 106 250 forint támogatást igényelt, ebből 24 993 750 forintot védekezési, 9 112 500 forintot helyreállítási költség címen. A Belügyminisztérium alperes

által csatolt tájékoztatása szerint a vis maior tartalékkeretből csak a káreseményt megelőző állapot visszaállítására volt igényelhető támogatás, ezért a támogatott költség a 9 112 500 forint volt. Mindazonáltal a felperes szerződésen alapuló, a teljesített munka után érvényesített vállalkozói díjkövetelésének a megítélése szempontjából az alperes pályázatának az eredményessége nem releváns.

Az elsőfokú bíróság minderre figyelemmel helyesen jutott arra jogkövetkeztetésre, hogy a keretszerződésben kikötött vállalkozói díj nem szenvedett feltűnő értékaránytalanságban, a felperes teljesítése az általa elismert és a szakértő által is megállapított 5 cm-nél nagyobb eltéréssel épített átereszeken túl nem volt hibás. A keresetleszállítással érintett 390 825 forint követelés nem a teljesítés hibájából adódott, hanem - az osztható szolgáltatás miatt - a nem teljesített munka számlákban érvényesített díja, az át nem épített műtárgy (19,3 fm x 16 200 forint/fm) ellenértéke.

Annyiban alapos az alperes fellebbezése, hogy a szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság által az 5 cm-től nagyobb eltéréssel épített átereszek miatt alkalmazott 473 760 forint árleszállítás a keresettel érvényesített díjkövetelést csökkentette. A felperes a számláiban 34 106 250 forintot, a keresetlevelében az alperes 7 840 000 forint és 1 349 000 forint pénzügyi teljesítésére figyelemmel 24 917 250 forintot érvényesített. A keresetét az el nem végzett munka 390 825 forint díjával szállította le 24 526 418 forintra. A hibás teljesítés miatt alkalmazott 473 760 forint árleszállítás erejéig a felperes módosított keresete alaptalan.

Azt az alperes megalapozatlanul róta az elsőfokú bíróság terhére, hogy a marasztalásakor figyelmen kívül hagyta a 2012. május 21-i 1 000 000 forint teljesítését. Ennek igazolására az elsőfokú eljárásban nem került sor, annak elszámolására az ítéletábra is csak a felperesnek a fellebbezési ellenkérelmében tett, a teljesítést elismerő nyilatkozata alapján látott lehetőséget. Az elszámolására pedig - a Ptk. 293. §-a alapján és a felperes főtartozásra elszámolást ellenző nyilatkozatára tekintettel - a teljesítés időpontjában fennálló, az ítéletábra által megállapított 24 052 658 forint követelés addig felmerült, jegybanki kamattal egyező mértékben kikötött késedelmi kamataira történhetett. Az 1 000 000 forint teljesítés a 2010. október 12. és december 31. között 5,25 % mértékű, 280 230 forint, a 2011. január 1. és június 30. között az 5,75 % mértékű, 685 830 forint és a 2011. július 8-ig felmerült 6 % mértékű késedelmi kamatra nyújtott fedezetet.

A fent kifejtett indokai alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az alperes marasztalásának az összegét leszállította és azután a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját 2011. július 9-ben határozta meg. Emellett is helyes az elsőfokú bíróságnak a túlnyomórészt pernyertes felperes javára az alperest perköltségben marasztaló ítéleti rendelkezése. A kereseti követelésnek, az eljárás tárgya értékének a leszállítása esetén az Itv. 41. §-ának (2) bekezdése alapján az illetékalap mérséklésének nincs helye, a kereset leszállítása a perköltség viselése szempontjából a pervesztéssel azonos következménnyel jár. Így a felperes a 390 825 forint és a 473 760 forint követelése tekintetében pervesztés lett. Az illetékfeljegyzési joga folytán az Itv. 59. §-ának (1) bekezdése alapján az elsőfokú eljárás illeték előlegezése alól mentesült, a meg nem fizetett illetéket a Pp. 81. §-ának (1)

bekezdése alapján a pervesztessége után a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (R.) 13. §-ának (2) bekezdése szerint megfizetni tartozik.

Az alperes által fellebbezett érték 20 853 387 forint, a fellebbezése 473 760 forint erejéig vezetett eredményre, a másodfokú eljárásban a pernyertességének az aránya 2 %. Erre tekintettel viseli a felperes jogi képviseletével felmerült fellebbezési költségét, amelyet az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján, a fellebbezési ellenkérelem által indokolt ügyvédi munka értékelésével határozott meg.

A személyes illetékmentes alperes a R. 13. §-ának (1) bekezdése szerint illeték fizetésére nem kötelezhető, emiatt meg nem térülő költségként a 14. § alapján az elsőfokú eljárási és a fellebbezési illetéket az állam viseli.

D e b r e c e n, 2013. március 28.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
- kiadó -